Ner 10.

PONIEDZIAŁEK. 12 Października 1818 r.

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Wychodzi w Warszawie codziennie, wyjąwszy Niedziele i święta uroczyste. W Poniedziałek, Piątek i Sobotę o godzinie czwartéj wieczorem; we Wtorek, Środę i Czwartek o godzinie dziesiątéj zrana. Cena Prenumeraty wynosi w Warszawie rocznie Zł: 40. półrocznie Zł: 20. kwartalnie Zł: 10. Numera przedają się oddzielnie w cenie groszy 8. W Województwach Król: Polskiego roeznie kosztuje Zł: 50. półrocznie 25. kwartalnie Zł: 12 i gr: 15.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

z Akwisgranu dnia 23 Września.

Odebraliśmy urzędowe doniesienie, że Król Jmc Pruski wyjechał z Berlina w nocy z dnia 21 na 22 b. m. i że pojutrze przybędzie do Koblencji. Zapewniają że nietylko Jego Xiążęca Mość Następca tronu, ale nadto Xiążęta Wilhelm i Karol, zabawią tutaj przez cały ciąg kongresu.

S z w a j c a r j a.

Rozprawy religijne w Gienewie, zaczynają być niespokojnemi.

z Paryża dnia 25 Września.

Rząd tutejszy zabronił gry publicznéj po wszystkich miastach, a mianowicie tych, gdzie używają kąpieli. Wielki Kanclerz wydał rozkaz wszystkim Prokuratorom Jeneralnym, aby z największą surowością przestrzegali powyższego zakazu. Jeden tylko bank w Paryżu jest dozwolony, gdzie policja miejscowa z większą starannością zapobiegać potrafi nieprzyzwoitościom, jakie do tego zakazu były powodem. Świeżo wyszłe dziełko, pełne ciekawych doniesień, przekonywa, że już od 40 lat, Rząd Francuzki napróżno starał się wytępić gry publiczne, i doświadczenie dowodzi, że mniéj się działo złego, gdy były cierpiane pod okiem bacznéj policji, a niżeli gdy pomimo zakazu Rządu, pokątnie się rozkrzewiały.

z Filadelfji dnia 15 Sierpnia.

Statek Henryk pod Kapitanem William, przybyły z C a p F r a n ç a i s w trzynaście dni, przywiózł wiadomość, iż kiedy odjeżdżał wszystko było spokojne na wyspie St. Domingo. Nic wcale nie mówiono o wojnie w C a p F r a n ç a i s, chociaż już wiedziano o zamiarach Chrystofa, wyrażonych w odezwie do obywateli Rzeczypospolitéj Hajty; może myślano, iż N. Pan czarny potrzebuje tylko pokazać się, dla podbicia téj prowincji. Ale, z tego o czém donoszą z P o r t a u P r i n c e przekonywamy się, iż spokojność w St. Domingo byłaby cokolwiek zamięszaną, gdyby Król Henryk trwał stale w swojém przedsięwzięciu.

Rząd w Buenos - Ayres postanowił, iż odtąd słońce wyszyte będzie na Banderach okrętów wojennych, które dawniéj były dwukoloro we, białe i niebieskie, a to dla rozróżnienia okrętu wojennego od kupieckiego.

W Dziennikach wychodzących w państwie la Plata czytamy co następuje: „Gdy wojsko Niepodległych, gotowało się do odparcia napadu; którym mu groziło wojsko królewskie pod dowództwem Jenerała Osorio, skarb był zupełnie wycieńczony przez wydatki na uzbrojenie wojska i na inne wojenne potrzeby. Naówczas wszystkie władze Państwa, mieszczanie, i najbogatsi obywatele San Jago zebrali się dla ofiarowania Rządowi wszystkich swoich sreber stołowych, klejnotów, złota i innych kosztownych sprzętów. Mianowano deputacją która podała adres do Rządu i złożyła mu skarby obywateli. Przyjął je Rząd, ale tylko jako pożyczkę którą skarb winien będzie wrócić, skoro dochody wpłyną do kassy. Dla zachowania pamiątki tego czynu, tchnącego prawdziwą miłością ojczyzny, kazał Rząd wyryć napis następujący na piramidach, znajdujących się przy wchodzie do miasta ze strony lądowéj i morskiéj, ze wschodu i zachodu.

„Piątego Marca roku 1818. Mieszkańcy San Jago złożyli z własnéj woli wszystkie swoje srebra i klejnoty, dla opatrzenia potrzeb kraju i przysięgli iż podobnych przedmiotów zbytku, póty używać nie będą, póki ojczyzna będzie zagrożoną".

„Narody świata! Cudzoziemcy którzy przyjdziecie zwiedzać Chili! osądźcie, czyli taki Narod, może wrócić do niewoli!"

Po zupełném zniesieniu wojska Jenerała Osorio i po sławnéj wyprawie do Lima, chciano nagrodzić Jenerała San Martin. Ale zwycięzca pod Chacabuco i Maipo niechciał przyjąć żadnego wyższego stopnia, ani żadnéj nagrody. Municypalność miasta San Jago użyła pierwszéj sposobności, dla złożenia mu ofiary z 20,000 Dolarów, ale się wymówił oświadczając, iż znajduje dostateczną nagrodę w dopełnieniu swojéj powinności. Ten przykład naśladowanym był przez wielu innych wodzów, jak się okazuje z następującéj korrespondencji.

List Naczelnika w Chili, do Jenerała Majora wojsk połączonych Andów i Chili Don Antonio Gonzalez Balcarie.

„Chili wywdzięczając znakomite zasługi, któreś położył w obronie wolności, chce je nagrodzić przynajmniéj w części przez assygnacją przyłączoną do niniejszej uchwały. Zna to Chili, że ta nagroda nie może się żadną miarą równać twojéj zasłudze; ale stan Skarbu, niepozwala podnieść jéj do tego stopnia, jakby sobie rząd życzył; przyjmij ją więc jedynie jako dowód naszéj wdzięczności i naszego szacunku.

San-Jago 18 Maja 1818 r.

podpisano: Bernardo O'Higgins.

Jenerał odpowiedział, iż nieczuje się jeszcze godnym tego dowodu przychylności Rządu, iż tylko dopełnił swojéj powinności, i że dla tego przyjąć nie może daru.

Czegóż może się spodziewać Hiszpanja po Ameryce południowéj, póki Niepodległi takich ludzi posiadać będą!

z Londynu dnia 5 Września.

Zaledwo rzemieślnicy w Manchester powracać zaczęli do zwykłych swych zatrudnień, kiedy tenże sam duch zaburzeń, opanował rzemieślników Londyńskich. Robotnicy około kanału prowadzonego od ogrodu Księcia Rejenta do Lime-House; oświadczyli dzisiejszego poranku, iż porzucą roboty, jeżeli płaca powiększoną im niezostanie.

Najnowsze dzienniki odebrane z Stanów Zjednoczonych Ameryki, zdają się przekonywać, iż ostateczne postanowienie co do zajęcia Florydy, nie tak prędko ogłoszoném zostanie, z powodu że Prezydent i Naczelnicy znaczniejszych wydziałów, jako też Ambasador Hiszpański opuścili Washington. Jest podobieństwo, że okoliczność ta, odłożoną zostanie do przyszłego zgromadzenia Stanów, które w Grudniu ma nastąpić.

Okręt Hjacynt, który przez półtrzecia roku czynnym był w Ameryce Południowéj, zawinął w tej chwili do Portsmouth. Wypłynął z Buenos-Ayres dnia 14. Czerwca a dnia 21. Lipca odbił od Rio-Janeiro. Chociaż od bitwy pod Maipo, nie zaszła żadna potyczka, między wojskami przeciwnemi, przecież teraźniejszy stan rzeczy, zdaje się być bardzo pomyślnym dla Niepodległych.

Wiadomo, że pomieniona bitwa, stanowić miała o losie całego Państwa Chili, i że Wojska Królewskie zupełnie w niej zniesione zostały. Szczątki jego tylko, które z bitwy ujść potrafiły, zamknęły się w twierdzy Talcahuano. Miejsce to, jest niedostępne ze strony lądu i tak długo trzymać się może, dopóki Hiszpanie mieć będą na morzu przewagę. Ale Niepodlegli w krótkim czasie, tak dalece pomnożyli swą siłę morską, iż spodziewać się potrzeba, że w krótce opanują tę twierdzę.

W Peru wojska Niepodległych posunęły się już były, aż pod Salta, a wojska Królewskie znajdowały się w bardzo małej od nich odległości w Jojay; lecz ponieważ spodziewano się rozruchów w Lima, sądzono zatem iż wojska Hiszpańskie odwołane zostaną, i że przeto Niepodlegli wspierani przez przychylnych sobie mieszkańców państwa Chili, będą mogli bez przeszkody posunąć się aż do Potosi.

Wojska Portugalskie, których celem zdaje się być rozciągnienie granic Brezylji, aż do rzeki Parana, nie okazywały żadnéj skłonności, do odstąpienia najmniejszéj części z krajów przez siebie zajętych. W tym właśnie celu, na dwa dni przed wypłynieniem okrętu Hjacynt z rzeki Plata, 2000. ludzi z wojsk Portugalskich, puściło się tą rzeką do Rio-negro. Równie Hiszpanie, jak i mieszkańcy, przeciwnemi są wkroczeniu Portugalczyków, którzy można mówić, że tylko militarnie opanowali kraje, przez ich wojska zajęte.

Listy z Albania Mobile (w Luizjanie) donoszą co następuje: „Dowiadujemy się od podróżnego przybyłego z Pensacola, że Indjanie zebrali się w znacznéj dosyć sile nad rzeką Escombia, i że Półkownik King, zniewolony był wyprawić przeciw nim, oddział wojska, składający się z 150 ludzi.

W Mobile powstał wielki rozruch, z powodu postępowania Porucznika Beal który tam dowodzi oddziałem Wojsk stanów Zjednoczonych. Obwiniają go, że z uzbroionemi żołnierzami napastował mieszkańców, uwalniał z więzów zbrodniarzy, a w ich miejsce osadzał Obywateli. Z tego powodu, znacznięjsi Obywatele miasta zgromadzili się i podali skargę do Prezydenta Stanów zjednoczonych.

Dziennik Ministerjalny: The Courier umieścił dnia dzisiejszego następujące doniesienie: W Nashville (w Florydze:) d. 11 Lipca, pod czas publicznego Objadu, Jenerał Jackson, wzniósł taki toast:

Zdrada Hiszpanów, a Barbarzyństwo Indjan, uczyniły koniecznéem wzięcie Pensacoli; oby nasz Rząd nie oddał nigdy téj twierdzy, któraby odtąd była powodem nowéj wojny.

Dziennik The Sun donosi, iż prywatne jego Korrespondencje z Buenos Ayres zapewniają: że Jenerał Artigas, nie zadługo nie bedzie już w stanie stoczyć bitwy, i że Portugalczykowie otoczyli go zupełnie. Wojska Portugalskie, opanować miały Arrogo, China, gdzie jak też listy donoszą, dopuściły się wielu okrucieństw, bez wszelkiego względu na wiek, na płeć, na własności, nawet na Hiszpanów i Anglików tam osiadłych.

Siła morska Państwa Chili, składa się z okrętów następujących: Kumberland o 64; Lantaro o 42; i Aron o 26; działach. Jenerał San Martin udaje się do Mendozy gdzie chce przebyć góry Kordyljery, skoro to tylko nastąpić będzie mogło.

Dnia 19 Września.

W Burnlej powstał wielki rozruch. Robotnicy powodowani tym samym duchem, który i u nas panował, żądali większéj zapłaty. W poniedziałek woźny miejscowy, na żądanie majstrów, zwołał wszystkich Rzemieślników, ale ponieważ to osądzono za rzecz niebezpieczną, z tego powodu Woźny do więzienia wsadzony został. Wieczorem jednak pospólstwo, wyłamawszy drzwi do więzienia uwolniło tego człowieka; potrzeba więc było pomocy wojskowéj do uspokojenia pospólstwa Urząd miejski wezwał w tym celu konsystującą tam jazdę, lecz ta stawić się nie mogła bez pozwolenia Jenerała Byng, który nie był przytomnym. Musiano zatem wezwać na pomoc Milicje z Manchester i Salford, które w czwartek przybyły i rozruchy uspokoiły.

Dnia 22 Września.

Królowa coraz bardziéj na zdrowiu zapada.

List odebrany z Ceylan dnia 14 kwietnia, zawiera co następuje: „Bunt coraz bardziéj rozszerza się wewnątrz kraju. Z nadbrzeżnych prowincji, które zupełnie są spokojne, dostaliśmy 2000 ludzi w posiłku, którzy się w głąb kraju udali, mówią jednak, że większa jeszcze pomoc potrzebną będzie.

W liście z d: 11 b: m: pisanym do Wydawcy Dziennika The Observer, Pan Hunt mówi: „Pewne pisemko donosząc o wyjeździe do Ameryki syna i brata mojego, dodało:, czy i mówca Hunt za niemi się uda? o tem jeszcze niewiemy. „ Pozwol mi WPan za pośrednictwem swojego dziennika, wyprowadzić ze stanu wątpliwości autora owego pisemka, i jego czytelników tem oświadczeniem: że mówca Hunt nie myśli wcale opuszczać swojéj ojczyzny, ani też zaniechać nieprzyjacielskich kroków przeciw handlarzom głosów w Parlamencie. Przytem muszę zaprzeczyć jak najuroczyściéj wszelkim wieściom, o wypłynieniu statku Lorda Cohrane; sam go albowiem wczoraj pod Rotherhithe widziałem.

Dzienniki nasze, nażartowały się do woli z nadzwyczajnego przestrachu ich współbrata dziennika The Courrier, który uważał uzbrojenie statku parowego Lorda Cochrane, jako istotny zamiar i najpewniejszy sposób uwolnienia Napoleona z wyspy Stéj Heleny, i niedawno na dowodzenie tego, długi Artykuł w piśmie swojem poświęcił. To prawda że głowa tego Dziennikarza jest zupełną machiną parową.

z Hiszpanji dnia 18 Września.

Gubernator wojskowy w Cumana doniosł pod d. 30 Maja naczelnemu Wojskowi Morillo, że nieprzyjaciele zajęli port Madery, o pół torry mili od téj stolicy odległéj. Zebrano wszystkie siły Garnizonu, i utworzono oddział z 700 ludzi, by ich wyprzeć z tego stanowiska, co się zupełnie udało. Ta wiadomość potwierdza wszystkie poprzednicze. Powstańcy ścigają nas aż nad brzegi morskie, gdzie siły nasze rozdrobnione są po garnizonach.

Listy prywatne potwierdzają także wieść o nienajpomyślniejszym skutku wyprawy Jenerała Osorio; zdaje się iż ten Jenerał musiał dopaść miasta Talcahuano, może z tysiącem ludzi. Pierwsze szczegóły nieszczęśliwéj rozprawy pod Maipo nie podpadają już wątpliwości. Najnowszą atoli i najwięcéj zastanawiającą rzeczą, jest korrespondencja urzędowa, między Vice-Królem Pezuela i Jenerałem St: Martin, któremu pierwszy daje tytuł Jenerała wojska Buenos-Ayres. Treścią téj Korrespondencji, są zobopólne propozycje wymiany jeńców wojennych; zdaje się więc że przynajmniéj w téj stronie zwyczajne prawa wojny zaczynają być zachowywane.

z Manhejmu 11 Września.

Wielki Xiąże Badenski powróci do Carlsruhe, około S. Michała. Zdrowie Jego polepszyło się wostatnich miesiącach, i sądzą, iż wdobrém zdrowiu przetrwać potrafi zimę. Badeński Minister Spraw Zagranicznych Berstett, ma wspólnie z Xięciem Metternich popierać interesa dworu Badeńskiego. Zapewniają iż Xiąże Hardeuberg, z rozkazu Króla oświadczył się zatym Dworem.

DOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE, czynione w Warszawie przez Ant: MAGIER.

Dnia	Termometr		Barometr			Wiatr	Stan Nieba	Wysokość wody na Wisle	
	ciepła	zimna	cale	linje	10 czę: li:			łokcie	cale
10 Października rano.	9		27	5	7	Południowo wschodni.	chmurno	--	16

Wydawcy odpowiedzialni.

